

SCLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozestvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Nova gospodarska politika sovjotov

Trajni odpor ruskega kmeta proti kolektivizaciji, ali bolje povedano, proti načinu, kako se kolektivizacija na deželi izvaja, je prisilila Stalina, da je moral popustiti v zelo bistvenih, naravnost načelnih stvareh in dati kmetom dalekosežne koncesije, ki ne pomenjajo nič manj kot oddalitev od komunističnega gospodarjenja in povrnitev k svobodni trgovini s poljskimi pridelki. Že odlok z dne 26. marca t. l. je kmetom, včlanjenim v kolhoze (zadržane kmetije na komunistični podlagi) dal pravico, da smejo v lastni režiji rediti neomejeno število drobnice. Vendar je bil to le začetek nadaljnega popuščanja v prilog zasebnega gospodarstva.

Sovjetske oblasti so k temu prisilile razmere. Lanska letina je bila izvanredno slaba. Poljski pridelki, in sicer vseh panog, so daleko zaostali za pričakovanjem. Letošnja spomlad je neprestano deževje oviralo posevke. Razen tega so morali kmetje uporabiti seme, ki prvotno za setev ni bilo določeno in zato manj primerno. Pokazalo se je tudi silno pomanjkanje živine, ker so kmetje svojčas vseprek klali živino, ker je niso hoteli oddati v kolhoze. Sovjetska vlada se je pričela bati grozeče lakote in Stalin se je naenkrat znašel v podobnem položaju kakor 1921 Lenin. Tudi tokrat so morali sovjetski voditelji sprejeti revizijo svoje kmečko-gospodarske politike.

Takoj 6. maja je odlok Sveta ljudskih komisarjev in centralnega odbora komunistične stranke določil glavne smerice nove gospodarske politike, kar tiče proizvodnje, oddaje in prodaje žitnih pridelkov. Oddaja žita za državne magazine se znatno zmanjša. Leta 1931. je moralo iz kolhoz in zasebnih gospodarstev biti oddanih 1367 milijonov pudov žita. Letos se zahteva 1103 milijone pudov, torej 264 milijonov pudov manj. Nasprotno pa imajo kolhoze kakor tudi njihovi posamezni zadržani člani pravico, svobodno prodati presežek letnega žitnega pridelka. Preskrbljeno pa mora biti za bodoče posevke.

Z drugim dekretom (10. maja) se za l. 1932. urejuje oddaja živine in trgovina z mesom od strani kolektiv, njihovih članov in samostojnih gospodarstev. Naredba znižuje obvezno oddajo živine za polovico. Še več! Kolhoze in njihovi člani kakor tudi lastniki samostojnih kmetij imajo pravico, da potem, ko so državi oddali predpisani delež, razpolagajo svobodno z ostalo živino, ki jo lahko zakoljejo ali prodajo v svobodni trgovini.

Obe naredbi pomenjata znatno omiljenje dosedanjih kolektivističnih predpisov. Zelo važen je tudi tretji dekret (20. maja), ki ureja trgovino kolektiv, njihovih članov in samostojnih kmetij. S to uredbo je v celoti odpravljen državni in občinski prometni davek na trgovino z živino in deželni pridelki, ki jih postavljajo kolhoze ali zasebni gospodarji na trg, kolodvor ali v pristanišče. Znatno so znižane tudi druge davčnine in takse. Kmetje, pa naj bodo člani kolhoz ali ne, smejo prodajati svoje blago po cenah, kakor so pač vsakokrat običajne na trgu; edinele kolhoze, v kolikor nastopajo kot prodajne družbe, ne smejo blaga oddajati dražje kot je povprečna cena v državnih magazinih. Privatnih javnih trgovin pa tudi ta odredba ne dovoljuje. Ostro prepoveduje vsako prikupčevanje in veriženje z deželnimi pridelki. Kljub temu pa je dekret jako važen, ker z njim stopa zopet v življenje svobodni živilski trg kot važen činitelj v prehranjevanju sovjetskega državljanja.

Ker stalni zasebni trgovski lokali niso dovoljeni, nastaja nova težava: kaj tedaj, če je preveč ali premalo živil postavljenih na trg? Iz Kalininskega članka v Izvestijah (3. jun.) se da razbrati, da naj ta problem reši zadruga: Zadruga nastopi kot kupec, ako je na trg postavljenega preveč blaga, kot prodajalec, ako ga primanjkuje. S tem se hoče preprečiti špekulacija z živili. Zadruga naj bo torej enen posredovalec med producentom in konsumentom. Skrb zadrug bodi preskrba trga z živili tudi v zimskem času. — Zanimivo je, da hoče »bazar«, kakor sovjeti to novo napravo imenujejo, izrabiti tudi sovjetska industrija, ki bo postavila na trg svoje izdelke in s tem dala kmetom priliko, da za izkupiček nabavijo kar na mestu industrijske proizvode.

Z odredbami, ki uvažajo novo gospodarsko politiko v sovjetski Rusiji, je torej znana oddaja živine in poljskih pridelkov državi, olajšana so davčna bremena in uvažja se vsaj deloma zasebna trgovina. Te odredbe so živ dokaz, da agrarni socializem v Rusiji vsaj zaenkrat ni uspel. Nasprotno, da se reši agrikultura in živinoreja, je bilo treba avestiti zasebno trgovino. V presojanju tega koraka ne bi mogli soglašati z izvajanjem »Ostevrope« (št. 10), ki sicer oklevajoče prizna, da je bila Rusija k takšnemu popuščanju prisiljena, a da dejstvo samo še ne pomenja oddaljitve od socialističnih principov. Vse naj bi bilo celo izraz zadovoljstva sovjetskega režima nad izvršitvimi uspehi kolektivizacije in želja, izboljšati nivoju kmeta, ki je vestno izvršil svojo dolžnost do socialistične države.

Razumljivo je, da skušajo sovjeti svoje odredbe, izdane pod silo razmer, pokazati kot čednost. Zadnji gospodarski ukrepi bodo brez dvoma v korist ruskemu gospodarstvu. Vendar se dajo vzporediti edinele z lanskimi sklepi in industriji, ko so sovjeti — kakor kapitalistične države — uvedli dierenciacijo delavskih plač in rekordno delo. Tedanje odredbe so tudi kaj malo dišale po komunizmu. Sedaj so sovjeti zelo v skrbeh zaradi svoje celotne trgovinske politike. Izvoz žita 1930 in 1931 je komaj presegel polovico povprečnega žitnega izvoza pred vojno. Zato sovjeti ne morejo dobiti dovolj tujih valut, da bi plačali uvoz strojev in tehničnih pripomočkov. Agrarna kolektivizacija je rodila zelo slabe uspehe, ker je v poljedelcu zatrla vsak oseben interes za uspeh: žetve. Sovjeti se boje

Zaključek prve faze razorožitvene konference

Sporazum v treh važnih točkah

Pariz, 19. julija. Po poročilih iz Ženeve je prihod francoskih in angleških delegatov nekoliko oživil delo na resoluciji, ki bo zaključila prvo fazo razorožitvene konference.

Glavni poročevalec konference g. Beneš je izdelal načrt te resolucije, g. Herriot pa se zdaj trudi, da bi dosegel med francosko, britansko in ameriško delegacijo preliminarne sporazum, na katerega bi pristale tudi ostale države. Sporazum je v prvem, uvodnem delu sklepne resolucije že dosežen; v tem delu sta postavljeni dve osnovni načeli, in sicer načelo stvarnega znižanja oboroževanja v vseh vrstah orožja, in načelo omejitve vseh napadalnih sredstev. Nato navaja resolucija sklepe, ki jih je konference sprejela v svoji prvi fazi in ki pridejo kasneje v mednarodno konvencijo. Debatu se vrši še o letalstvu in o težkem topništvu.

Drugi del resolucije bo navedel, kaj vse bo še treba urediti po odgovorih konference. Tu se bo v prvi vrsti omenilo vprašanje znižanja vojaških efektiv, dalje znižanje prora-

čunskih izdatkov za vojsko, vprašanje proizvodnje orožja in vprašanje, ali naj se vladam predlaga, da se oboroževalno premitje, ki poteka 29. septembra, podaljša za štiri mesece.

Ženevska poročila tudi govore o angleški želji, naj bi petorica glavnih držav nadaljevala delo tudi med poletnimi počitnicami ženevske konference; v ta namen bi se morala v Londonu sestati posebna konferenca veselj. Toda francoska delegacija meni, da ni potrebna nikakršna posebna konferenca in da bi zadostovalo, če bi se razgovori nadaljevali diplomatskem potom med posameznimi vladami.

Petit Parisien poroča iz Ženeve, da je sredi ameriške delegacije predala g. Herriotu besedilo o dejanskem znižanju vojaških efektiv, ki je jasnejši od Hooverjevega načrta.

»L'Homme Libre« domneva, da je francosko angleško zbližanje že obrodilo rezultate, ker se v Ženevi od večerj opazja popuščanje napetosti. List pravi, da je g. Herriot posejal seme v Lozani, v Ženevi pa bo požel žetev. Paziti

je samo treba, naglašja »L'Homme Libre«, da se žetev ne opravi prej, dokler še ni popolnoma dozorela.

Sporazum dosežen

Ženeva, 19. julija tg. Veliko veselje vlada na ženevski razorožitveni konferenci. Prišlo je do sporazuma v treh točkah slavne končne resolucije, namreč glede oboroževanja na suhem, glede bombnih napadov in glede proračunskih omejitev. Našla se je oblika, po kateri bodo vojne sile na suhem znatno znižane. Soglasje obstoja dalje v prepovedi bombnega napada izven bojnega polja, pri čemer naj se bojno polje določi v čim ožjem pasu. V vprašanju proračunskih omejitev naj se sprejme Hooverjev predlog. V uvodu končne resolucije se ugotavlja, da naj bo Hooverjev razorožitveni načrt vodilna misel drugega zasedanja konference. Splošno želijo, da bi se prvo zasedanje konference zaključilo v soboto.

Alarmantne vesti o nameravanem Hitlerjevem puču

Za vsako ceno do oblasti

London, 19. julija, tg. »Daily Telegraph« pri naša senzacionalno razkritje svojega amsterdamskega korespondenta, ki napoveduje po direktnih informacijah pri narodno-socialističnem viru za 31. t. m., volilnega dne v nemški parlament, hitlerjevski puč, ki je zelo natančno pripravljen. Ako si bodo narodni socialisti skupaj z nemškimi nacionalci priborili večino v državnem zboru, bo postavil Hitler na čelo nove vlade bivšega prestolonaslednika. Republika ustava se bo spremenila in bodo razpisane nove volitve. Ako ne bodo narodni socialisti dobili večine, bodo poskusili prisiliti z ultimatom sedanje vlado, izročiti državno oblast državnim brambor in narodno-socialističnim napadalnim oddelkom. General Schleicher je že odobril načrt tega ultimata. Ako se ne bo vlada pokorila, je Hitler pripravljen na nasilje. V noči na 1. avgust bo objavljen javni proglas. Vode naj v vsakem mestu razvamejo najvažnejša poslopja, brezične oddaje postaje, letališča in kolodvori, ter naj aretirajo vodje socialistnih demokratov, sindikatov in komunistov.

Ne pojde tako lahko

Berlin, 19. jul. Ni še znano, kakšne odredbe misli izdati minister notranjih zadev, baron Geyl, da prepreči take krvave izgrede, kakor so se od-

igrali preteklo nedeljo v Altoni. Zakaj njegova odredba, da se prepovedo javne politične manifestacije, kakor je bil to storil svojčas kanceler Brüning, je samo uvod k nadaljnjim represivnim korakom. Vendar nemška vlada ne bo uvedla vojaške diktature, kakor zahteva Hitler, ki je predsednika Hindenburga pozval, da naj generala Kleinecke, minister narodne obrambe in poveljnik Reichswehra, postane notranji minister in da naj se drugim generalom Reichswehra poveri oblast zveznih komisarjev v posameznih nemških deželah tako, da bi policija bila popolnoma pod vojaško komando. Vlada meni, da bo zadostovalo nekako civilno izjemno stanje, ki bo obstajalo v tem, da bodo organi javne varnosti imeli pravico, da vsakogar, ki ga zalotijo z orožjem v rokah, na licu mesta ustrelje, ne da bi bilo v to svrhu treba specialnih tribunolov ali pa vojaškega obsednega stanja.

Vlada tudi ne namerava razpustiti komunistične stranke, kakor to zahteva Hitler, in sicer zato ne, ker bi to ne šlo v račun vlade, kar se tiče rezultata predstojećih volitev v parlament. Komunisti bi namreč v tem slučaju pomnožili glasove socialne demokratske stranke, česar sedanji režim na noben način ne želi. Sicer pa je izjavil šef policije v Altoni, da je hitlerjance svaril, naj ne napravijo obhoda po rdečem predmestju, da ga pa niso poslušali. Kdo je kriv krvoprelitja, se ne da ugotoviti.

Podaljšanje italo-romunske pogodbe

Italijanske gospodarske in politične zahteve

Belgrad, 19. julija. Iz Bukarešte poročajo, da je bila večeraj popoldne nepričakovano podpisana pogodba, s katero se podaljšuje prijateljski pakt med Italijo in Romunijo za dobo šestih mesecev. Pogajanja med Italijo in Romunijo za nov prijateljski pakt trajajo že več kot leto dni in se do sedaj še obema delegacijama ni posrečilo priti do kakšnega sporazuma, ki bi zadovoljil obe stranki. Pojavilo se je velike težkoče, katere je povzročila posebno italijanska delegacija s svojimi pretilnimi zahtevami, ki so za Romunijo zelo žaljive. Tako zahtevajo Italijani med drugim celo vrsto finančnih in gospodarskih ugodnosti, da bi, tako pravijo, nadomestili velike izgube, ki so jih utrpeli vsled svojih dosedanjih trgovinskih odnosov z Romunijo. Romunski odgovor na te italijanske zahteve je, da ne more dati nikakih privilegijev, ki bi v bodoče vezali roke romunskemu gospodarstvu. Poleg tega pa so Italijani vpletli v svoje predloge zahteve čisto politične in politično-vojaškega značaja. Tako predlaga Italija po informacijah iz naj-

bolj verodostojnega vira, naj se v prijateljski pakt med obema državama vnese tudi takozvana klavzula o medsebojni solidarnosti, ali z drugimi besedami, da se obe državi podpisnici zavežeta, da bosta ostali popolnoma solidarni v slučaju, če bi ena izmed obeh prišla v oboroženi konflikt s kakšno tretjo državo. Nobena romunska vlada ne more in ne sme v sedanjem mednarodnem položaju sprejeti takega predloga s strani Italije. Zato je romunska vlada, sedanja nekoliko bolj energično kakor prejšnja, odbila vse italijanske zahteve in podaljšala stari pakt, da bi dobila čas za nova pogajanja.

Uradni izid volitev v Romuniji

Bukarešt, 19. jul. tg. Izid volitev je po uradnih podatkih sledeč: vladna stranka narodnih zaraništov 277 mandatov, stara liberalci profesorja Duce 28, liberalci Jurija Bratianua 13, ljudska stranka

(Avarescu) 4, Lupu 12, Goga 7, narodna zveza (Jorga, Argetoianu) 5, krščansko narodna obrambna liga (prof. Cuza) 11, železna garda 5, socialni demokrati 6, židovska stranka 5, madjarska stranka 14.

Bukarešt, 19. jul. tg. Vajda Vojvod je izjavil danes zastopnikom tiska, da je vlada z izvedbo volitev držala svojo besedo in da bo kmalu odstopila. Program nove vlade po program narodnih zaraništov. Romunska zunanja politika bo ostala neizpremenjena napram vsem drugim državam. Romunija želi z vsemi sosedi prijateljskih odnosov.

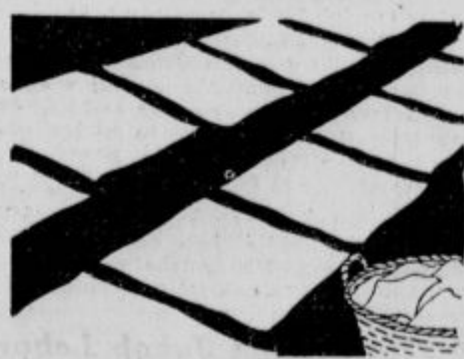
Nov belgijski diplomat v Belgradu

Belgrad, 19. jul. I. V Belgrad je prispel zadnja dni novi svetnik belgijskega poslanstva, baron Rige. Novi belgijski diplomat ima za seboj zelo briljantno karijero in si je pridobil na različnih mestih v belgijskih kolonijah v severni in južni Ameriki velike zasluge. V Belgrad prihaja naravnost iz Madrida, kjer je služboval več let, in je imel priliko preživeti vso predrevolucionarno in revolucionarno dobo Španije. Baron Rige je Flamec in je v mladih letih odlično in aktivno sodeloval v belgijskih katoliških organizacijah, predvsem v Borenbondu (kmečka zveza) in Löweniu, kateremu je v svojih diplomatskih misijah veliko pomagal do onega svetovnega gospodarskega območja, katerega belgijska kmetstva zveza danes uživa. V razgovoru z Vašim dopisnikom je baron Rige izjavil, da je zelo zadovoljen, da ga je njegova država poslala v našo državo, o kateri je veliko slišal in mnogo čital. Prvi vtisi, ki jih je dobil, so najlepši in prepričani. Je, da bo njegovo bivanje v Jugoslaviji zanj v največjo korist. Posebno rad pa bi spoznal Slovenijo zaradi njenih prirodnih krasot in zaradi kulturnih in gospodarskih organizacij, o katerih je že čestokrat čital. Z velikim veseljem pričakuje svoj dopust v mesecu avgustu. Tedaj namerava obiskati Slovenijo in stopiti v zvezo z vsemi onimi kulturnimi in gospodarskimi organizacijami, ki so v preteklosti branile deželo pred vplivom tujcev ter ustvarile gospodarsko ogrožje, ki se danes na sličen uspešen način kakor Borenbond v Belgiji bori proti vladajoči svetovni gospodarski krizi.

Poljsko sovjetski pakt

Varsava, 19. jul. Z. Najdalje tekom 14 dni bo podpisan poljsko-sovjetski nenapadalni pakt. Poljska je sklenila, da pakt predloži Sejmu na ratifikacijo šele pozimi, da bi na ta način dala Romuniji priliko, da se tudi ona priključi paktu.

"Belo ko sneg je - perilo!" - kadar je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVNO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

